

Серія «Готуємось до ЗНО»
Заснована 2020 року

Харківська Н.
Х21 Історія України. Візуалізований посібник / Наталія Харківська, Наталія Морозова, Яні Егве. — Х. : Видавнича група «ОСНОВА», 2021. — 136 с. : іл. — (Серія «Готуємось до ЗНО»).
ISBN 978-617-00-4002-2.

Унікальний візуалізований посібник містить структуровані та систематизовані матеріали для підготовки до ЗНО з історії України. Візуалізація фактів і теоретичних відомостей, дотепні асоціації, кольорові коди, картосхеми, практичні завдання, лайфхаки щодо відповідей на тести — усе це допоможе в стислі терміни систематизувати, запам'ятати, повторити весь матеріал з історії України з 6-го до 11-го класу без зубріння!

Книга стане в пригоді старшокласникам та всім, хто готується до ЗНО; учням 6–11-х класів під час шкільних занять; батькам; учителям та репетиторам з історії України.

УДК 37+94

Навчальне видання

Серія «Готуємось до ЗНО»

Харківська Наталія,
Морозова Наталія,
Егве Яні

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Візуалізований посібник

Головний редактор Л. М. Пужайчереда
Відповідальний за видання Ю. М. Афанасенко
Коректор О. М. Журенко
Технічний редактор Є. С. Островський

Підп. до друку 01.07.2021. Формат 60×90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Segoe Print. Друк офсет. Ум. друк. арк. 17,00. Зам. № 21-07.

ТОВ «Видавнича група «Основа». Україна, 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66.
Тел. (057) 731-96-33. E-mail: office1@osnova.com.ua. Сайти: osnova.com.ua; book.osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6058 від 01.03.2018 р.

Телефон для замовлення: 0-800-505-212 (Безкоштовно з мобільних та стаціонарних телефонів України)

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»
м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21
www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua
ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

Зміст

Вступ	4
Умовні позначення	4
Основні скорочення	5
1–2. Вступ. Стародавня історія України	6
3. Київська держава	11
4. Королівство Руське (Галицько-Волинське князівство)	16
5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV–XV ст. Кримське ханство	19
6–7. Українські землі у складі Речі Посполитої у другій половині XVI — першій половині XVII ст.	22
8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.	27
9. Козацька Україна у 50–80-ті рр. XVII ст.	31
10–11. Українські землі наприкінці XVII — XVIII ст.	35
12. Українські землі у складі Російської імперії в першій половині XIX ст.	44
13. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії в першій половині XIX ст.	47
14. Культура України в першій половині XIX ст.	50
15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	53
16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.	58
17. Культура України у другій половині XIX ст. — на початку XX ст.	62
18. Українські землі у складі Російської імперії у 1900–1914 рр.	66
19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр.	71
20. Україна в роки Першої світової війни 1914–1918 рр.	74
21. Початок Української революції	77
22. Боротьба за збереження української державності. 1918–1921 рр.	80
23. Установлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні	85
24. Утвердження тоталітарного режиму. 1929–1939 рр.	89
25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	95
26. Україна в роки Другої світової війни. 1939–1945 рр.	100
27. Повоєнна відбудова України. 1945 — початок 1950-х рр.	106
28. Україна в умовах деєсталінізації	111
29. Україна в період загострення кризи радянської системи 1965–1985 рр.	117
30. Відновлення незалежності України. 1985–1991 рр.	122
31. Становлення України як незалежної держави	127
32. Творення нової України	131

Вступ

Шановні друзі!

Методична література Видавничої групи «Основа» вже давно відома вчителям і заслужила чимало схвальних відгуків. Проте цього разу ми пропонуємо без перебільшення унікальне видання — візуалізовану історію України. Особливість цього посібника полягає у відсутності розлогіх масивів текстової інформації, водночас він повністю відповідає програми ЗНО з історії України. Яким чином? Особливість видання полягає в тому, що зміст навчального матеріалу подається через візуальні образи, які доповнюють лаконічні й дотепні підписи, гіфки, піктограми та умовні позначки.

Чому ми обрали саме таку форму? Тому що наша пам'ять має певні особливості: ми запам'ятовуємо, коли малюємо образи у своїй уяві, до того ж наш мозок краще реагує на візуальну асоціацію та емоційно забарвлені образи, ніж на текст.

Візуальна форма подачі полегшує осмислення, структурування та систематизацію змісту матеріалу, сприяє формуванню певного образу історичного часу, що, у свою чергу, суттєво полегшує процес засвоєння значних обсягів інформації у більш стислому форматі.

Посібник містить 32 теми, кожна з яких завершує добірка тестових завдань для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу. Результати виконання тестових завдань ви можете перевірити за QR-кодом.

Хочемо звернути увагу читачів на великий масив картосхем, розміщених у посібнику. Картографічний матеріал, позбавлений зайвої деталізації, робить його більш доступним для сприйняття і засвоєння, дає змогу використовувати його на різних етапах навчання, а особливо під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Особливу увагу автори посібника приділили оформленню тем, присвячених історії культури України. Ми прагнули привернути увагу до цих питань, створити образи, які б спонукали читача не просто обмежитись знанням певних культурних об'єктів у межах програми, а відчувати захоплення і гордість здобутками нашого народу у цій царині.

Оригінальний і доступний формат посібника стане в пригоді широкій аудиторії — кожному, хто прагне краще знати історію нашої держави. Видання розроблене у повній відповідності до програми ЗНО з історії України, тому викладачі можуть використовувати його як у щоденній роботі, під час уроків узагальнювання та тематичного оцінювання, так і під час підготовки учнів до історичних олімпіад, а особливо ЗНО.

Сподіваємось, що не оминуть своєю увагою цей посібник не тільки учні, а й абітурієнти та студенти.

Ми використали малюнки, схеми, інфографіку, яскраві образи та навіть жарти, щоб перетворити навчання та підготовку до ЗНО з історії України на задоволення!

Навчатися із задоволенням — це наша унікальна пропозиція!

Умовні позначення

З

— значення

М

— мета

О

— особливості

Н

— наслідки

П

— підсумки

П

— причини

— місцезнаходження

— час

— легальний

— нелегальний

— перемога

— поразка

— позитивний

— негативний

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ —
тестові завдання

Відповіді дивись за QR-кодом

Основні скорочення

АЕС — атомна електростанція	РМ — Рада Міністрів
АКС — адміністративно-командна система	РНК — Рада народних комісарів
АМ — Академія мистецтв	Рос. — Росія або російський
АН — Академія наук	РП — Річ Посполита
АПНУ — Акт про незалежність України	РПЦ — Російська православна церква
АРК — Автономна Республіка Крим	РУП — Революційна українська партія
АТО — Антитерористична операція	РУРП — Русько-українська радикальна партія
ВАПЛІТЕ — Вільна академія пролетарської літератури	РСДРП — Російська соціал-демократична робітничая партія
ВКА — Велике князівство Литовське	РУП — Революційна українська партія
ВКП(б) — Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)	РФ — Російська Федерація
ВПК — військово-промисловий комплекс	РСФРР — Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (до 1937 р.)
ВР — Верховна Рада	РФРСР — Російська Федеративная Радянська Соціалістична Республіка (з 1937 р.)
ВУАН — Всеукраїнська академія наук	СБУ — Служба безпеки України
ВУНК — Всукарїнська надзвичайна комісія	СВУ — Союз визволення України
ВУЦВК — Всеукраїнський центральний виконавчий комітет	«СВУ» — «Спілка визволення України»
ГВК — Галицько-Волинське князівство	С/г — сільське господарство
ГКЦ — Греко-католицька церква	СОТ — Світова Організація Торгівлі
ГРР — Головна руська рада	СПУ — Соціалістична партія України або Спілка письменників України
ГС — Генеральний Секретаріат	СРСР — Союз Радянських соціалістичних республік
ГУР — Головна українська рада	ТЕЦ — теплоелектростанція
ГУТАБ — Головне управління таборів	ТНС — товари народного споживання
ДАП — Донецький аеропорт	Т. — Туреччина
ДКНС — Державний комітет з надзвичайного стану	ТУ — Тимчасовий уряд
ДПДС — Декларація про державний суверенітет	ТУП — Товариство українських поступовців
ДПУ — Державне політичне управління	УАН — Українська академія наук
Е-декларація — електронна декларація	УАПЦ — Українська автокефальна православна церква
ЄЕС — Єдине Економічне Співтовариство	УВАН — Українська вільна академія наук
ЕОМ — електронно-обчислювальна машина	УВГР — Українська головна визвольна рада
ЗУО — Загальне українське об'єднання	УВУ — Український вільний університет
ЗС — Запорозька Січ	УГА — Українська Галицька армія
ЗУР — Загальна українська рада	УГГ — Українська Гельсінська група
ЗУНР — Західноукраїнська Народна Республіка	УГКЦ — Українська греко-католицька церква
Колгосп — колективне господарство	УГС — Українська Гельсінська спілка
Комбід — комітет бідноти	УДХП — Українська демократична хліборобська партія
Комнезам — комітет незаможних селян	УКП — Українська комуністична партія
КДБ (КГБ) — Комітет державної (государственной) безпеки	Укр. — український
КМТ — Кирило-Мефодіївське товариство	УНДО — Українське національно-демократичне об'єднання
КП(б)У — Комуністична партія (більшовиків) України	УНДП — Українська національно-демократична партія
КПУ — Комуністична партія України	УНП — Українська народна партія
КПЗУ — Комуністична партія Західної України	УНР — Українська Народна Республіка
КНР — Кримська Народна Республіка	УНЦ — Український національний центр
КТМ — Клуб творчої молоді	УПА — Українська повстанська армія
Лб/У — Лівобережна Україна	УПСР — Українська партія соціалістів-революціонерів
МЕОМ — мала електронно-обчислювальна машина	УПСФ — Українська партія соціалістів-федералістів
МВС — Міністерство внутрішніх справ	УРДП — Українська радикально-демократична партія
МВФ — Міжнародний Валютний Фонд	УРП — Українська радикальна партія (до 1931 р.); Українська республіканська партія (з 1990 р.)
Москов. — московський	УРСР — Українська Радянська Соціалістична Республіка
МТС — машино-тракторна станція	УРСС — Українська робітничо-селянська спілка
НАНУ — Національна академія наук України	УСДП — Українська соціал-демократична партія
НКВС (НКВД) — Народний комісаріат внутрішніх справ (дел)	УСДРП — Українська соціал-демократична робітничая партія
НРУ — Народний Рух України	УСРР — Українська Соціалістична Радянська Республіка
НТШ — Наукове товариство ім. Т. Шевченка	УСС — Українські січові стрільці
ОБСЕ — Організація з Безпеки і Співробітництва в Європі	УЦР — Українська Центральна Рада
ОДПУ — Об'єднане державне політичне управління	УШПР — Український штаб партизанського руху
ООС — Операції об'єднаних сил	ЦК — центральний комітет
ОУН — Організація українських націоналістів	
Пб/У — Правобережна Україна	
ПЦУ — Православна церква України	
РЕ — Рада Європи	

1-2. Вступ. Стародавня історія України

1. Кам'яна доба

1 млн р. — III тис. до н. е.

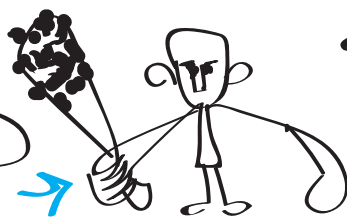
ПАЛЕОЛІТ

1 млн р. — XI тис. до н. е.

Ранній палеоліт

1 млн р. —
150 тис. р.

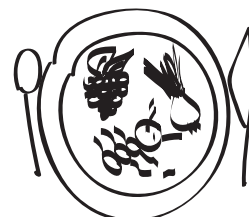
Пітекантроп

Палка-копачка,
рубило, дубина

Первісне стадо

Збиральництво

Середній палеоліт

150 тис. р. —
35 тис. р.

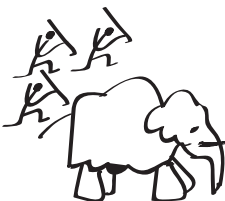
Неандерталець

Льодовик

Приборкання
вогню

Полювання

Материнський
рід —
матріархат

Пізній палеоліт

35 тис. р. —
XI тис. р. до н. е.

Кроманьйонець

Проколка,
шило,
скрябачка

Виникнення
мовлення

Прикраси

Тотемізм,
фетишизм,
магія, анімізм

Палеолітичні стоянки:

Королеве (Закарпаття)

Лука-Врублівецька (лівий берег Дніпра)

Мізин (Чернігівщина)

Кирилівка (Київ)

Амвросіївка (Донбас)

печера Киїк-Коба (Крим)

МЕЗОЛІТ

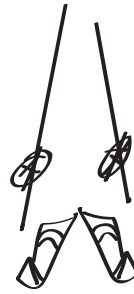
X тис. до н. е. — VI тис. до н. е.

Полювання із луком,
із собакою,
рибальство

ЇЖА

Винахід лиж

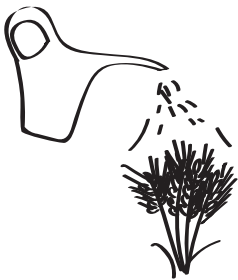

Travel

НЕОЛІТ

VI тис. до н. е. — IV тис. до н. е.

Відтворювальне
господарство

Землеробство

Скотарство

Ткацтво

Гончарство

Патріархат

ЕНЕОЛІТ

IV тис. до н. е. — III тис. до н. е.

Трипільська культура. Правобережна Україна, Румунія, Молдова

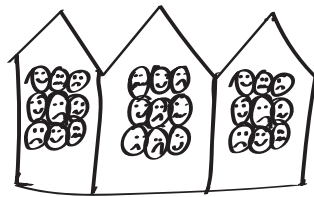
Мідні
знаряддя
праці

Землеробство,
осіле
скотарство

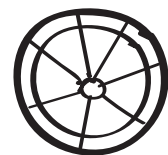
Мальована
кераміка

Плем'я

Богиня
родючості

Поява колеса,
воза

2. Бронзовий вік

Кінець III — початок I тис. до н. е.

Перший штучно створений метал — $Cu+Sn$

Перехід від родової общини до сусідської.

Кінець первіснообщинного ладу

Суспільні розподіли праці:

Розподіл на осілих землеробів і скотарів-кочовиків

Відокремлення ремесла

Початок торгівлі, поява нерівності

3. Залізний вік

I тис. до н. е.

Вторгнення іраномовних кочових племен

Винайдено Fe

→ Приручено коня

Вторгнення кочових іраномовних племен (кіммерійців, скіфів, сарматів (Кісса))

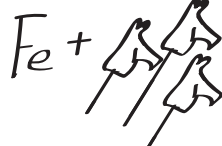
→ Виникли перші державні утворення у Північному Причорномор'ї

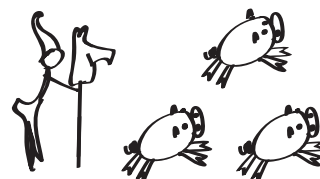
Кіммерійці IX-VII ст. до н. е.

Гомер, Біблія, Геродот

Першими почали використовувати Fe, кінноту

«Потрясли римлян, а греків розметали як переляканих свиней»

Поступилися скіфам

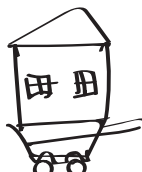
Скіфи VII-III ст. до н. е.

«Смерть несуть у своїх колчанах». Тацит, Геродот

Поділ на царських, орачів, скотарів

Хата-віз

«Звіриний стиль», пектораль

429-339 р. до н. е.

Кургани Товста Могила, Солоха

Поступилися сарматам

Сармати III ст. до н. е. — III ст. н. е.

Геродот, Тацит, Йордан

«Оперезані мечем»

Скотарі

Амазонки (жінки-воїни)

Поступилися готам

Греки
VII ст. до н. е. —
IV ст. н. е.

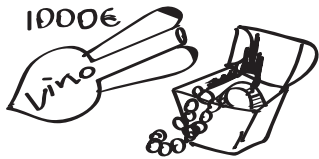
«Обсіли греки
Чорне море, наче
жаби ставок».
Геродот

Велика
грецька
колонізація

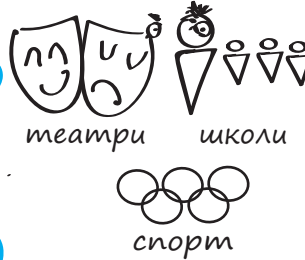

Тіра — Дністр
Ольвія — Південний Буг
Херсонес — Севастополь
Пантікапей — Керч
(ТОХеПан)

Магазин «Еллада»

Магазин «Понтіда»

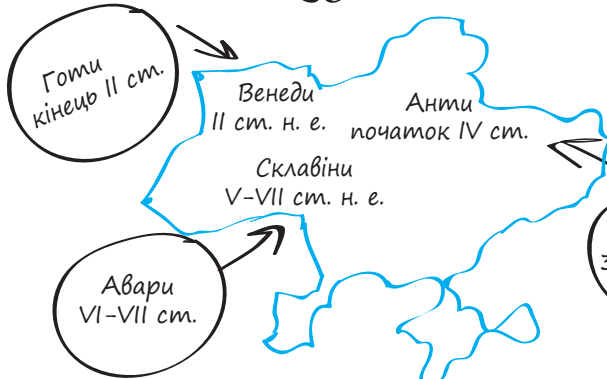

Остаточно
розгромили
гуни

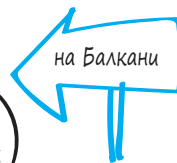
4. Давні слов'яни на території України

Перша половина I тис. н. е.

Велике розселення слов'ян
V-VII ст. н. е.

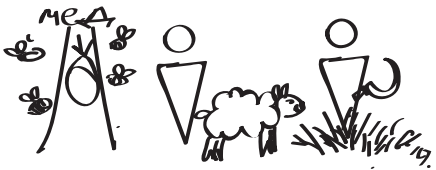

Гуни
375 рік

Племенне
віче

Заняття

Бортництво, скотарство,
землеробство

Ремесла

Ювелірне
та ливарне

Вірування — язичництво

Волхви, капище

Збруцький
ідол

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

1. Про кого мовить Гомер у поемі «Одіссея»: «які кобиляче п'ють молоко... Нарешті дісталися ми течій глибоких ріки Океану. Там розташовані місто й країна... хмарами й імлою оповиті... Ніч лиховісна там вічно нещасних людей окриває»?

А Про трипільців; Б скіфів; В сарматів; Г кіммерійців.

2. Ці речові джерела стосуються культури:

А трипільців;
Б скіфів;
В сарматів;
Г кіммерійців.

3. На карті цифрами позначено:

- А грецькі міста-колонії Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес;
- Б палеолітичні стоянки Мізин, Королеве, Кіік-Коба, Кирилівка;
- В скіфські кургани Чортомлик, Солоха, Гайманова Могила, Товста могила;
- Г центри слов'янських племенних союзів Іскоростень, Буськ, Волинь, Переяслав.

4. На карті цифрами позначено:

- А грецькі міста-колонії Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес;
- Б палеолітичні стоянки Королеве, Кіік-Коба, Кирилівка, Мізин;
- В скіфські кургани Чортомлик, Солоха, Гайманова Могила, Товста Могила;
- Г центри слов'янських племенних союзів Іскоростень, Буськ, Волинь, Переяслав.

5. Позначте термін, що характеризує сукупність археологічних пам'яток, які належать до одного часу та певної території, мають спільні особливості.

- А Археологічна культура; Б історичні джерела;
- В історія; Г палеоліт.

6. Позначте факти, що стосуються трипільської культури (5 правильних відповідей).

- А Трипільська культура проіснувала 1,5 тисячі років;
- Б трипільці були войовничими племенами;
- В основу землеробства становило перелогове рільництво;
- Г трипільці володіли технікою вироблення глиняного посуду;
- Д назва походить від назви с. Трипілья (Київська область);
- Е кількість жителів у деяких поселеннях трипільців становила понад 10 тис. осіб;
- Ж трипільці поклонялись лісовим богам.

7. Позначте факти, що стосуються перебування скіфів на території України (5 правильних відповідей).

- А Панування скіфів тривало понад тисячу років;
- Б давньогрецький історик Геродот поділив скіфів на три групи;
- В Товста Могила, Кам'яна Могила, курган Солоха, Гайманова Могила — найбільш відомі скіфські кургани;
- Г скіфи активно торгували з грецькими містами-колоніями;
- Д скіфські племена були асимільовані племенами венедів;
- Е скіфи були войовничими племенами;

8. Установіть відповідність між назвою грецького міста-колонії, заснованого на території України, та територією, де воно було розташовано.

1) Ольвія;	А Місце розташування сучасного міста Севастополь;
2) Тіра;	Б правий берег Бузького (Буго-Дністровського) лиману;
3) Пантікапей;	В місце розташування сучасного міста Керч;
4) Херсонес.	Г місце розташування сучасного міста Білгород-Дністровський;
	Д місце розташування сучасного міста Херсон.

9. Установіть відповідність між подією та датою.

1) 514 р. до н. е.;	А Війни антів з аварами. Розпад антського союзу;
2) 107 р. до н. е.;	Б війна скіфів з персами;
3) 375 р.;	В повстання у Боспорському царстві під керівництвом Савмака;
4) кінець VI — початок VII ст.	Г смерть вождя гунів Аттіли;
	Д убивство готським королем Вінитарієм антського вождя Божа.

10. Розташуйте у хронологічній послідовності періоди в історії людства на території України.

- А Неоліт; Б палеоліт; В мезоліт; Г енеоліт.

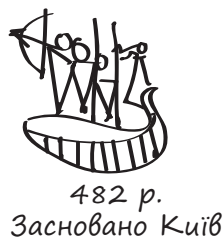
Відновіди: за QR-кодом.

3. Київська держава

1. Виникнення та становлення Русі-України

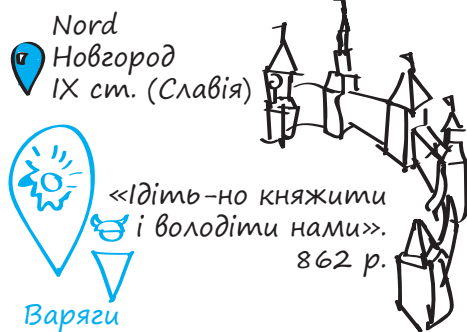
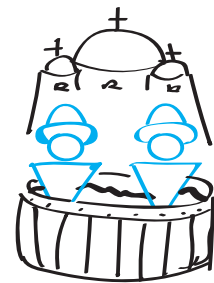
Розселення східних слов'ян

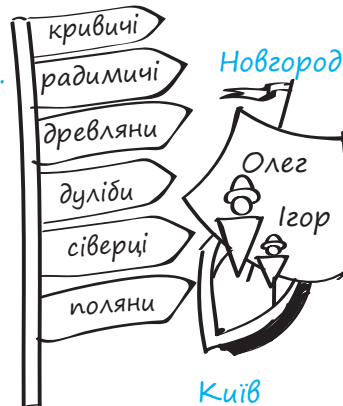
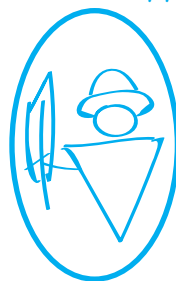
South
Київське князівство
IX ст. (Куявія)

Аскольд і Дір Києвичі
840–882 рр.

Воювали з Візантією.
Охрестилися 860 р.

Олег Віщий
882–912 рр.

Об'єднав східних слов'ян

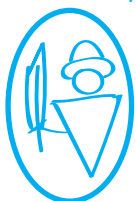
«Ви не князі,
ні роду княжого,
а я роду княжого!
Ось син
Рюриків».
Олег, 882 р.

НАСЛІДКИ

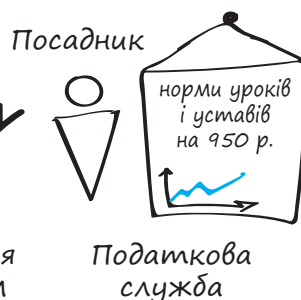
Ігор Старий
912–945 рр.

Ольга
945–957 рр.

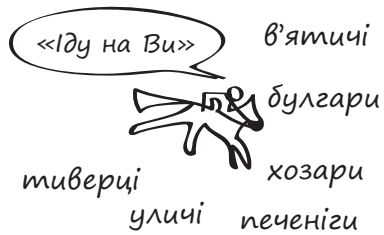
Хитра, Мудра,
Свята

Святослав
Хоробрий
957–972 рр.

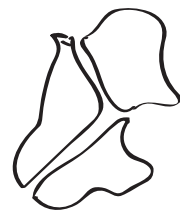

«Перший козак на столі»

в'ятичі
булгари
тиверці
хозари
уличі
печеніги

968, 969 рр.
Ходив
на Болгарію
і Візантію

962 р.
Поділив Русь-Україну
між трьома синами

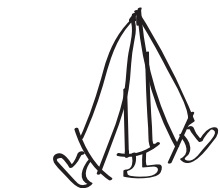
972 р.
Загинув
від печенігів

2. Русь-Україна від Володимира Великого до Володимира Мономаха

Володимир Великий
980–1015 рр.

Святий,
Червоне сонечко

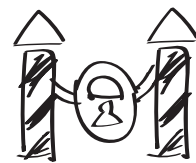
972–980 рр.
Перша князівська
усобиця

Дружина —
візантійська
царівна

988 р.
Хрещення
Русі-України

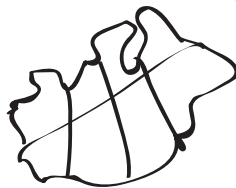
Зміцнив
кордони

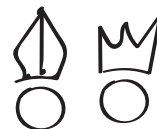
«Златник»
з тризубом

Феодалне
військо

Поділив
Київську державу
на 8 округів

Посли від
Папи Римського
і германського
імператора

1015–1019 рр.
Друга князівська
усобиця

Ярослав Мудрий
1019–1054 рр.

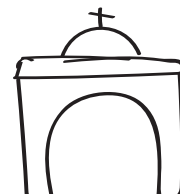
«Тесть Європи»

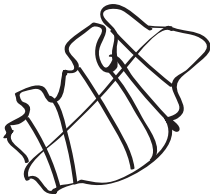
Шлюбна
дипломатія

1036 р.
Розгром печенігів

Золоті Ворота
в Києві

Поділив державу
між синами

Перший митрополит
русич Іларіон

1054–1073 рр.
Тріумфірат синів
Ярослава

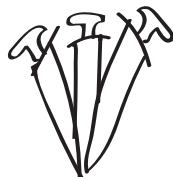
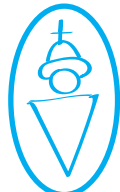

1068 р.
Повстання киян
проти Ізяслава

1097 р.
Любецький з'їзд
князів

Володимир
Мономах
1113–1125 рр.

Припинив
усобиці

Шлюбна
дипломатія

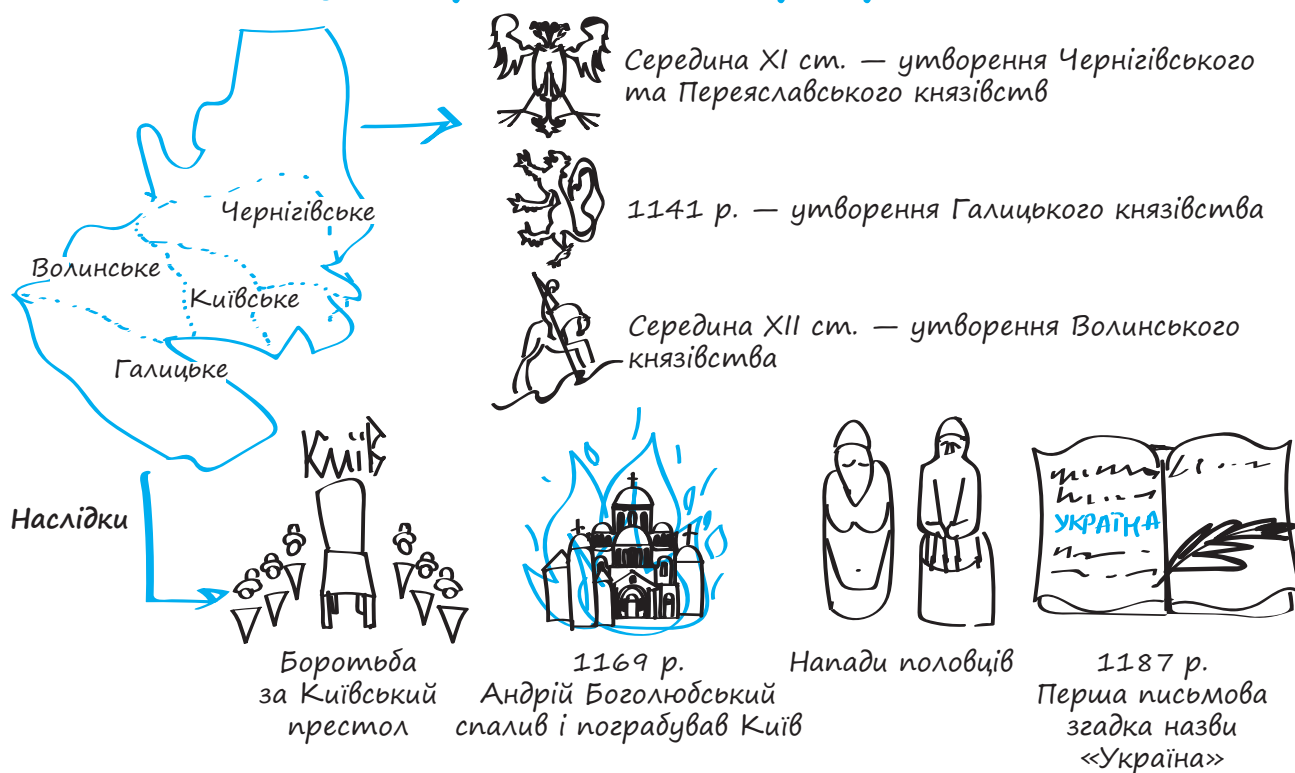

Боротьба
з половцями

«Повчання
дітям»

3. Русь-Україна за часів роздробленості

4. Соціальна структура Русі-України

Напівзалежні	Залежні	Поза суспільством
 Закупи Угода («ряд») Рядовичі	 Холопи челядь Військовополонені, засуджені, народжені від рабині	 Ізгої Вигнанці; звільнені раби; ченці, які не навчилися писати; купці, які збанкрутували; діти, позбавлені спадщини

5. Культура Русі-України

Освіта і письменство

ШКОЛИ:

для хлопчиків:

- в Новгороді,
- при Десятинній церкві,
- у Софійському соборі;

для дівчаток:

- при Андріївській церкві

Софія
Київська

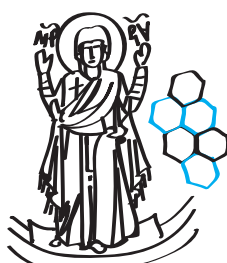

Книжкова мініатюра

Остромирове
Євангеліє.
1057 р.

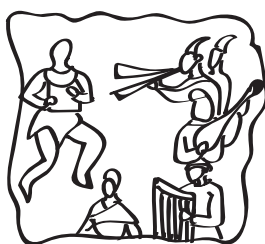
Мозаїка

Софія
Оранта.
1037 р.

Живопис та архітектура

Фреска

Скоморохи.
Софійський
собор.
1037 р.

Іконопис

Холмська
ікона.
XI ст.

Свенська
ікона.
XII ст.

Вишгородська
ікона.
Середина
XII ст.

Десятинна
церква
в Києві.
996 р.

Церква
Святого Пантелеймона
в Галичі.
Кінець XII ст.

П'ятницька церква
в Чернігові.
Кінець XII ст.

Спасо-
Преображенський
собор у Чернігові.
1036 р.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

1. Установіть відповідність між назвою племінного об'єднання та територією його розселення.

- 1) Тиверці;
- 2) уличі;
- 3) древліани;
- 4) білі хорвати.

- A Середнє Подніпров'я, між річками Тетеревою і Россю;
- B Карпати, басейн верхнього Дністра;
- B південний басейн річок Прип'яті, Горині, західний берег Дніпра, північний басейн Тетерева;
- Г між нижніми течіями Дністра і Прута аж до Чорного моря;
- Д між нижнім Дністром, Південним Бугом (Богом) і Дніпром.

2. Установіть відповідність між назвою племінного об'єднання та його політичним центром (центрами).
1) Сіверяни;	А м. Київ;
2) поляни;	Б м. Чернігів, м. Новгород-Сіверський;
3) древляни;	В м. Іскоростень;
4) білі хорвати.	Г м. Ужгород;
	Д м. Волинь (Волень), м. Тереховля.
3. Установіть відповідність між іменами князів та актами зовнішньої політики, які вони уклали.
1) Олег;	А Невдалий похід проти Візантії, коли руський флот був знищений «грецьким вогнем»;
2) Ігор;	Б похід на Хозарський каганат та його розгром;
3) Ольга;	В обмін посольствами з німецьким імператором Оттоном І;
4) Святослав.	Г одруження доньки з французьким королем;
	Д укладання договору з Візантією після походу, коли на воротах Царгорода був прибитий щит.
4. Установіть відповідність між датами та подіями.
1) Хрещення Русі;	А 945 р.;
2) остаточне утвердження київським князем Ярослава Мудрого;	Б 988 р.;
3) повстання древлян;	В 1019 р.;
4) повстання киян;	Г 1051 р.
5) призначення київським митрополитом Іларіона.	
5. Установіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями.
1) Знаки князівської власності, якими позначали державні володіння;	А Полюддя;
2) територія для князівських розваг, полювання;	Б Погости;
3) щорічний об'їзд князем із дружиною підвладних йому територій для збору данини;	В Знамення;
4) адміністративно-господарські осередки, де регулярно збирали встановлену данину;	Г Ловища.
5) селянська община.	
6. Установіть хронологічну послідовність подій.
А Утворення Київської митрополії;	Б розгром печенігів під Києвом;
В хрещення Русі;	Г будівництво собору Святої Софії.
7. Установіть хронологічну послідовність подій.
А Правління Аскольда і Діра;	Б заснування Києва;
В навала аварів на слов'янські землі;	Г правління князя Ігоря.
8. Позначте назви союзів слов'янських племен, які розселилися на території сучасної України. (П'ять правильних відповідей)
А Поляни;	Б білі хорвати;	В сіверяни;	Г в'ятичі;
Д уличі;	Е кривичі;	Ж тиверці;	З словени.
9. Позначте факти, що стосуються життя й діяльності Ярослава Мудрого (5 правильних відповідей).
А Успадкував владу від князя Святослава;	
Б розгромив печенігів під стінами Києва;	
В був сином Володимира Великого;	
Г уклав перший писаний збірник законів;	
Д за його наказом збудована Десятинна церква;	
Е здійснив декілька походів проти Візантії;	
Ж прожив 76 років;	
З за його правління в Софійському соборі була заснована бібліотека.	
10. Установіть відповідність між датами та подіями.
1) Побудова Софійського собору;	А 988 р.;
2) повстання киян проти Ізяслава;	Б 1015 р.;
3) хрещення киян;	В 1037 р.;
4) розгром Хозарського каганату;	Г 1068 р.
5) убивство Святополком Бориса і Гліба.	